

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. :

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna pettirsvica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 147.

V Ljubljani, v torek dne 28. novembra 1911.

Leto I.

Militarizem in njegov značaj.

Če bi bila meščanska država demokratična, bi bil militarizem v njej nemogoč. V času, ko se je sama morala bojevati, da bi si pridobila potrební prostor za razvoj, je bila buržoazija res nasprotna militarizmu. Kjerkoli je meščanstvo revoltiralo, je zahtevalo oborožitev ljudstva, ali pa vsaj oborožitev gotovih krogov, gotovih slojev. Meščanske garde, dijaške legije ali podobne oblike oboroženja so bile na programu vsake revolucije. Seveda, čimbolj je buržoazija spoznala, da se zavedajo tudi sloji, ki so še za njo in pod njo, svojega življenja, tem manj se je ogrevala za splošno oboroženje, tembolj pa je vztrajala na zahtevi, da dobi sama orožje v roke.

Mlado meščanstvo je prav dobro razumelo, da ni dovolj imeti zapisane pravice, ampak da je treba tudi moči, ki jih more varovati. Orožje pa je večja moč kakor papir in podpis in pečat; kdor ima puške in topove v oblasti, je močnejši od onega, ki ima samo pravice.

Ko je moral fevdalizem kapitulirati vprizročeno, mlade, neobrabrjene in bojevite sile, ki jo je reprezentiralo meščanstvo v začetku svojega razvoja, si je hotel novi gospodar zavarovati gospodstvo z vsemi dosegljivimi sredstvi. Ali boj novega meščansko-kapitalističnega sveta s starim fevdalnim se ni izvršil in odločil en dan po vseh deželah. Stari red ni hipoma obupal, temveč je branil svoje pozicije, dokler je le mogel. Tudi izgubljenost postojanke je še napadal, da bi si jih zopet prilastil. Najvišarnejšim revolucijam so sledile reakcije in restavracije: le toliko gospodstva si je mogla buržoazija prilastiti, kolikor je imela dejanska moči in le toliko si ga je mogla obraniti. Pogostoma je bil njen zaveznik v prvih časih proletariata, ki je videl v fevdalizmu skupnega sovražnika in še ni mislil na to, da posaja sam svojega nasprotnika na tron.

Dolgotrajni so bili ti boji in še dandanes niso povsod dokončani. V tem svetovnem procesu se je pogostoma zgodilo, da je sicer buržoazija zmagala, toda ne s tako silo, da bi bila mogla popolnoma treščiti ob tla svojega nasprotnika. Tedaj je sklepala z njim kompromise. Prepuščila je fevdalizmu nekoliko moči, da si je lože zavarovala tisti del gospodstva, ki si ga je bila dejansko že prilastila, posebno ker se je glasneje in glasneje javljal prevarjeni nekdanji zaveznik proletariata, zahtevajoč tudi svoj delež. V mladokapitalističnih državah se je v modernih oblikah ohranil antikvarni duh; razdelitev moči je bila tako različna, kakor je bil in še različen razvoj kapitalizma v posameznih državah.

Militarizem je tak, deloma seveda prenovljen ostanek iz fevdalne dobe. Toliko moči ni imela buržoazija, da bi bila spravila orožje popolnoma v svojo oblast. Tako krepak ni bil več

fevdalizem, da bi bil mogel kratkoma odbiti vse zahteve. Stari svet je vedel, da bi dal zadnje sredstvo svoje moči iz rok, če bi se odrekel odločilnemu vplivu na oboroženo silo; novi svet je čutil, da so vse njegove pridobitve v nevarnosti, če nima besede na tem polju. Današnji militarizem je sad fevdalno-kapitalističnega kompromisa, zmes absolutizma in demokracije, nepopoln na obe strani, šepajoč na obeh nogah.

Buržoazija je kakor v kleščah. S svojo lastno ideologijo je neprenehoma navskriž in mora biti navskriž, ker so materialne in historične razmere močnejše od njene filozofije. Bada bi bila demokratična, pa ne more in ne sme biti. Buržoazija ni ljudstvo, ni „demos“, njeni interesi niso ljudski interesi; hoč-š-šo-češ morajo biti tudi njena dejanja v politiki in v gospodarstvu protiljudska. Tudi če bi bila popolnoma premagala fevdalizem, ne bi njen militarizem mogel biti demokratičen.

Ali demokratične drobtine so v njem. Vse ljudstvo je rezervoar, iz katerega zajema svojo moč. Vse ljudstvo mu mora dati ljudi, vse ljudstvo mu mora dati denar. Splošna brambna dolžnost je demokratična. V teoriji demokratično je tudi načelo, da pride vsakdo lahko do vsake stopnje, „če ima potrebne sposobnosti“. V praksi pa mora že to načelo ostati v kapitalistični družbi na papirju; zakaj sposobnost za oficirja v generalnem štabu, za topničarskega strokovnjaka ali za poljskega generala ne tiči le v prirodnih nadarjenosti, temveč še bolj v denarni močnji, od katere je odvisno, da mora največja vojna ženalnost zlezti v rudniško jamo ali pa se postaviti med strupene tovarniške pline, čim je dosegla zakonito starost, ker ni v očetovi blagajni denarja niti za vsakdanji kruh, kaj še za študije.

Ničevi demokratični teoriji pa se zoperstavljajo zelo stvarni privilegiji, s katerimi je znala buržoazija zavarovati svoje interese. Splošna brambna dolžnost je demokratična; ima pa veliko luknjo, ker je neenaka. Proletarec mora brez prizanašanja odslužiti svoja tri leta, pa nositi puško in tornister; mladi burža opravi svojo dolžnost v enem letu, za vojne vaje ali za slučaj prave vojne pa lahko prav kmalu opasa častniško sabljo.

Dejanski privilegij buržoazije, da zasede častniška mesta s svojimi sinovi, pa ne pomeni samo laže službe; v njem se jasno izraža nedemokratični značaj militarizma. Med moštvom in častniškim zborom je v socialnem oziru kitajski zid, ki tudi med stanovni v dobi fevdalizma ni bil močnejši. Vojak je za častnika orožje, ki ga pozna le v službi; izven službe in ne sme imeti z njim socialnega stika. Staroindijsko kastovstvo je oživilo v modernem militarizmu. Prosvetljenost, človeško dostojanstvo, enakovrednost — to vse je črtano iz militarističnega besednjaka; to vse ne obstoja, ne more ne sme obstojati v militarističnem sistemu, kjer velja le višja in nižja stopnja.

S tem je v zvezi subordinacija in militaristična disciplina. Tudi vse lepe besede o prostovoljni podrejenosti, o spoznanju potrebe in o vzajemnosti vseh, ki jih je najti v vojaških predpisih so ničeva. Podlaga militaristične discipline, ki je bistveno različna od discipline prostovoljnih združenih ljudi, je sila in me more biti v kapitalističnih krogih nič drugega kakor sila. Vojaški obvezanec mora na nabor, sicer ga priženejo. Vojak mora ubogati korporala in ta narednika, tudi če se mu zdi, da je povelje neumno ali škodljivo; to ni prostovoljna poslušnost, ali če je ne vrši, ga zapro.

Brez sile ne more izhajati militarizem, ker nima druge vezi, da bi preprečil svoj razpad. Zamenjati bi jo moglo samo čustvo solidarnosti; to se pa ne more razviti, kjer ni skupnih interesov. Prostovoljna disciplina je mogoča samo v družbi, v kateri se vsak član zaveda koristi in potrebe popolne solidarnosti in jo lahko spoznava iz enakih interesov vseh. V kastovskem militarizmu je to nemogoče.

Kakor posamezni deli, tako je pa tudi ves aparat militarizma orodje brez volje. Militarizem ni država v državi, kakor se pogostoma sliši, temveč ogromen stroj, vseskozi organiziran, navidezno poln intelekta, a vendar avtomat. In komu služi?

Če bi bil demokratičen, bi moral služiti ljudstvu in njegovim interesom. Toda ljudstvo nima nad njim nobene moči, nima z njim nobene zveze.

Pa tudi sam sebi ne služi; militarizem ni sam posebi ne cilj ne ideja. Tudi najudovitejši tehnični mehanizem ne služi sam sebi. Veliko gospodovalnega napuha je nasti med člani militarističnega organizma; al ves napuh slouži le na fikciji, ki zamenjava sijajno optemljeno služabništvo z gospodstvom; sloni na prevari, ki vidi veliko močičeo na različnih stopnjah nižje stoječih, ne vidi pa deloma vidnih, še več pa nevidnih gospodarjev nad seboj.

Militarizem služi gospodujočemu sloju družbe. In ker je brezpogojna služba njegova naloga, mora tudi njegova oblika izključavati vsako pogojnost in vsako možnost pogojnosti. Zato je militarizem vseskozi absolutistično življenje. zato so njegovi člani državljani druge vrste kakor ostali prebivalci, zato nimajo volilne pravice, zato imajo posebne zakone, posebuo sodstvo.

Militarizem ni ljudstvo, ne del ljudstva, temveč nekaj od ljudstva popolnoma neločenega. Edini interes militarizma je zadovoljnost gospodujočih. Poučili se bomo še čemu ga gospodujoči potrebujejo in kako more doseči, da so zadovoljni z njim.

Proporčna volilna pravica.

Dunajski krščanski socialci so se začeli ogrevati za proporčno volilno pravico. Kunschak je v dunajskem občinskem svetu predlagal, da naj magistrat izdela primeren načrt za občinski volilni red v zmislu proporčne volilne pravice. „Durch Schaden wird man klug“, pravijo Nemci, in krščanski socialci se uče le tedaj, kadar dobivajo po grbi. Pri zadnjih državnoborskih volitvah so bili korenito tepeni in kakor so splavali njihovi državnoborski mandati po Donavi, tako se boje, da pojdejo deželni in občinski mandati po enaki poti.

Odtod torej ljubezen za proporčno volilno pravico, katere niso imeli v srcu takrat, ko so mislili, da jim bodo blaga nebesa in demagoške fraze ohranile večino do zadnega dne. Za proporčno volilno pravico se navdušujejo zagledelj, ker si upajo z njo rešiti nekoliko tistih mandatov, ki so sicer brez pardona izgubljeni.

Naša klerikalna stranka je sedaj v podobnem položaju kakor dunajska krščansko socialna, ko je bila na vrhuncu svoje moči. Če bi bili Luegerjevi trabanti takrat, ko so imeli za seboj veliko stranko, hoteli bi bila danes proporčna volilna pravica že davno lahko vpeljana, in sedaj jim ne bi bilo treba kazati, da beračijo za milost, kar bi si bili sami lahko prej zagotovili kot pravico. Ali ko je šlo za državnoborsko volilno reformo, niso hoteli krščanski socialci niti slišati o proporeu. Zakaj takrat so bili požrešni in zavidni, pa so se bali, da bi morali po taki pravični metodi oddati nekoliko mandatov drugim strankam.

Tudi naši klerikalci so takrat suvereno prezirali vsak podoben predlog. Ker se je volilna pravica za državni zbor leta 1906. modelirala take-koč za vsako deželo posebej, smo opozarjali klerikalce, da bi vsaj za kranjsko deželo lahko dosegli proporčno volitev. Kakor za vsako stranko, ki je v manjšini, bi bil seveda tudi za nas tak sistem ugoden. Če bi se naši glasovi zbrali po vsej deželi, bi prišli vsekako bolj do veljave, kakor če utonejo v vsakem volilnem okraju posebej. Vendar ne bi bilo treba klerikalcem tretetati, zakaj če bi morali od svoje preobilice oddati kak mandatek nam ali pa liberalcem, ne bi bila zanje nikakršna nesreča.

Ali ker se klerikalci štejejo za narodnjake, bi se bili morali ozirati na narodne interese, ti pa bi jim velevali, da bi se morali z vsio silo potegovati za propore.

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice.

Rezervni zaklad nad 500.000 kron.

Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.

Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

ANTON ČEHOV.

Debeluh in suhec.

Na kolodvoru nikolajevske železnice sta se srečala dva prijatelja: eden debel, drugi suh. Debeluh je ravno poobedel na kolodvoru in njegove ustni, prevlečene z mastjo, so se svetile kakor zrele višnje. Po sherryju je dišal in po fleur d'orange. Suhec pa je pravkar stopil z vlaka, otovorjen s kovčegi, svežnji in škatlami. Po gnujati je dišal in po kavini gošči. Za njegovim hrbtom je bila suha ženska z dolgim podbradkom — njegova žena, in visok gimnazijec s skrčenimi očmi — njegov sin.

— Porfirij! — je vzkljnil debeluh ugledivši suhca. — Ali si ti? Dragi moj prijatelj! Koliko zim, koliko let se nisva videla! — Moj Bog! — je vzkljnil suhec začuden. — Miša! Prijatelj moj iz mladih let! Odkod pa si se vzela?

Prijatelja sta se trikrat poljubila in se gledala iz oči v oči, vsa v solzah. Oba sta bila prijetno presenečena.

— Dragi moj! — je začel suhec po poljubovanju. — Tega nisem pričakoval! Kakšno presenečenje! No, poglej me lepo! Še vedno si fant ed fare kakor si bil. Stari gidalin, ves v dišavah! Oh, moj Bog! Kaj pa počneš, kaj? Ali si bogat? Ali oženjen? Jaz sem že oženjen, kakor vidiš... To je moja žena, Lujiza, rojena Vancenbahova... lute-

ranka... A to je moj sin Nafanajil, gimnazijec III. razreda Poglej, Nafanja, prijatelja iz mojih mladih let! Skupaj sva hodila v gimnazijo!

Nafanajil je nekoliko pomislil in snel čepico.

— Skupaj sva hodila v gimnazijo! — je nadaljeval suhec. — Ali se še spominjaš, kako so te dražili? S Herostratom so te zmerjali, ker si s cigareto prežgal razredno knjigo, a mene z Esfialom, ker sem rad tožil. Ho-ho... Otroci smo bili! Ne boj se, Nafanja! Stopi bližje... A to je moja žena, rojena Vancenbahova... luteranka.

Nafanajil je nekoliko pomislil in se skril svojemu očetu za hrbet.

— Kako torej živiš, prijatelj? — je vprašal debeluh navdušeno zroč na prijatelja. — Ali si v službi? Ali si dobro avanziral?

— Da, ljubi moj! Že drugo leto sem asesor in red sv. Stanislava sem dobil. Plača je slaba... No, človek se mora zadovoljiti! Žena poučuje glasovir, a jaz izdelujem v prostem času za zabavo cigarnice iz lesa! Imenitne cigarnice! Po rublju jih prodajam. Kdor jih vzame deset ali več, dobi popust, razumeš. Tako si pomagamo naprej. Dosljej sem služil, znaš, v ministstvu, a sedaj sem premeščen tu sem za načelnika istega departementa... Tu ostanem. In ti? Kako je, ali si že vladni svetnik? A?

— Ne, prijatelj moj, še malo višje pojdi.

— je dejal debeluh. — Sem že dvorni svetnik... Dva višja redova imam

Suhec je prebledel, okamenel, a kmalu se je njegov obraz nakremžil na vse strani v širok nasmeh in z njegovega obraza in iz oči kakor da bi se usipale iskre. Skrčil se je, skrivil in postal majhen... Njegovi kovčegi, svežnji in škatlje so se uskočile in skrčile... Dolgi ženin podbradek se je še podaljšal. Nafanjil se je postavil po vojaško in zapel vse gumbe svoje gimnazijske uniforme.

— Vaša prevzvišenost, jaz... Zelo prijetno! Takorekoč moj prijatelj iz mladih let ste sedaj dospeli v velemoža! Hi-hi!

— Nikar ne delaj neumnosti! — je nezadovoljen odgovoril debeluh. — Čemu ta ton? Prijatelja sva si iz mladih let — in čemu te ceremonije!

— Oprostite... prosim Vas... je zabehetal suhec in lezel še bolj vkup. — Milostljiva pozornost Vaše prevzvišenosti... me počivlja... To, Vaša prevzvišenost, je moj sin Nafanajil... žena Lujiza, luteranka, takorekoč...

Debeluh je hotel nekaj odgovoriti, a na obrazu suhca je bilo toliko vdanosti, sladkosti in spoštijive kislobe, da je postalo taju-mu svetniku kar slabo, ločil se je od suhca in mu dal roko v slovo.

Suhec mu je stisnil tri prste, z vsem životom se je globoko priklonil in zabehetal kakor Kitajec: „Hi-hi-hi.“ Žena se je nasme-

hnila, Nafanajil je pošaral z nogo po tleh in izpustil svojo čepico. Vsi trije so bili prijetno presenečeni.

ANTON ČEHOV:

Radost.

Opolnoči.

Vznemirjen in razkuštran je privihral Mitja Kuldarov na stanovanje svojih staršev in tekel hitro skozi vse sobe. Roditeljca sta se že spravljala spat. Sestra je ležala na postelji in je bila že na zadnji strani romana. Bratje gimnazijci so spali.

— Odkod pa ti? — sta se začudila roditelja. — Kaj ti je?

— Oh, ne vprašujta! Ne, tega pa nisem pričakoval! To je... neverjetno!

Mitja se je zakrohotal in sedel v naslonjač, ker ga od same sreče niso držale več noge.

— To je neverjetno! Ne morete si tega predstavljati! Poglejte!

Sestra je skočila s postelje in ogrnivši odejo prišla k bratu. Gimnazijci so se prebudili.

— Kaj ti je? Ves drug obraz imaš!

— Od samega veselja, mamica! Zdaj me pozna vsa Rusija! Vsa! Prej ste vedeli samo vi, da biva na tem svetu registrator Dimitrij Kuldarov, a sedaj ve to vsa Rusija! Mamica! Moj Bog!

Vzemimo n. pr. Trst. Tam je v štirih okrajih zagotovljena Italijanom večina, v enem (okoliškem) pa Slovencem. Če bi se v Trstu z okolico skupaj volilo proporcijno, bi pripadla Slovincem, če ne takoj, pa prav kmalu dva mandata. Na Koroskem bi zagotovila proporcija metoda Slovincem drugi mandat. Če bi se sprejelo proporcijno načelo, se ne bi iz Koroške mogel konstruirati poseben volilni okraj. In če ne bi bili leta 1906. dosegli proporcije nikjer kakor na Kranjskem, bi bili s tem vsaj raztrgali stari sistem in izkričali proporcijno načinu pot. A leta 1906. so bili naši klerikalci še debeli prijatelji nemških krščanskih socialcev, pa bi bili tudi z njimi lahko kaj govorili. Da bi bili socialni demokratje sprejeli proporcijno načelo, se razume samoposebi; za Dunaj so ga bili celo sami predlagali.

Ali kar klerikalcem takrat ni ugajalo za državni zbor; česar niso marali za deželni zbor, to so poizkusili za ljubljanski občinski svet. Tam so si mašili ušesa pred besedo proporcija, ker so v večini; tukaj so jo sami vpeljali, ker so v manjšini. Vpeljali so jo tako, da so zagotovili ugoden efekt pač sebi in nemškimi nacionalcem, da pa so druge prevarili s kurijami in s pluralno volilno pravico v tretjem razredu. Tako se seveda tudi ne poboljšava volilna pravica.

Toda klerikalci, ki imajo danes v deželi faktično vso moč v rokah, slepe sami sebe z mislijo, da mora vekomaj tako ostati, kakor je. Zgodovina krščanske socialne stranke na Dunaju pa bi jim vendar lahko ilustrirala zakon o večni izpremehi in razni rezultati pri občinskih volitvah po deželi bi jim lahko pritrldili, da ni večnost njihovi večini nikjer garantirana. Sedanji volilni red za kranjski dež. zbor n. pr. je zanj jako ugoden — danes; koliko let bo še tako ugoden, pa ni nikjer povedano. Prav lahko se zgodi, da izgubijo sčasoma na podlagi tega volilnega reda mandate, katere bi si s pomočjo proporcije tudi v slabših časih lahko ohranili. Uvedba proporcije bi gotovo nekoliko izpremenila sliko kranjskega deželnega zbora; ali klerikalcem se danes zaradi tega ne bi bilo treba bati nič posebnega.

Da proporcija na podlagi sedanjih razredov nima smisla, je naravno. Če se hoče vpeljati proporcijni sistem, je treba kurijam napraviti konec; to pa bi se čisto lahko storilo tudi s stališča takozvanega interesnega zastopstva, ker je po proporciji sami vsak interes varovan toliko, kolikor ga je. Jasno je torej, kdo bi po pravični reformi izgubil.

Važen pa ne bi bil samo izid volitev po proporcijnem redu; prav tako važen bi bil tudi primer, ki bi zbudil pristaše in prijatelje proporcijnega sistema povsod in jim dal oporo, da bi priborili tako volilno pravico — najpravičnejšo — tudi v drugih deželah. Posredno korist bi imeli od tega Slovenci po deželah, v katerih po sedanjih volilnih sistemih ne morejo priti do tistega zastopstva, ki jim gre.

„Slovenec“ napoveduje, da se bo kranjski deželni zbor začetkom prihodnjega leta bavil z reformo občinskega volilnega reda. To je seveda odvisno od klerikalne večine. Če misli le za ped dalje od svojega strankarskega interesa, tedaj ne bo zopet prišla krpica na staro oguljeno suknjo, temveč bo opravila popolno delo v vsej kompetenci deželnega zbora. Vpeljati pošteno proporcijo za vse občinske, pa tudi za deželnozborske volitve — to bi bila njena naloga. Radovedni smo, če jo razume.

NOVICE.

*Ljubimčevo soprogo je hotela umoriti. Na nenavaden način se je hotela izne-

Mitja je poskočil kvišku, tekel po vseh sobah in zopet sedel.

Kaj takega pa se je zgoooilo? Govori vendar!

— Kot zverine v gozdu živite, časopisov ne berete, nič se ne zanimate za novosti, a v časopisju je toliko zanimivega. Če se kaj zgodi, je vse takoj znano in nič ne ostane prikritega! Kako srečen sem! Moj Bog! V časopisih tiskajo le o znamenitih ljudeh, a zdaj so tiskali tudi o meni!

— Kaj poveš? Kje?

Oče je prebledel. Mama se je ozrla na sveto podobo in se prekrizala. Gimnazijci so poskakali s posteljami in v golih nočnih srajčicah so prišli k starejšemu bratu.

— Da-da! O meni so tiskali! Zdaj ve o meni vsa Rusija! Mama, spravite to številko za spomin! Preberimo še enkrat. Poglejte!

Mitja je izvlekel iz žepa številko časopisa, jo pomolil očetu in s prstom pokazal na mesto, obrobjeno z modrim svinčnikom.

— Berite!

Oče je nataknil očala.

— Berite vendar!

Mama se je ozrla na sveto podobo in se prekrizala. Oče se je odkaljšal in začel čitati: „29. decembra ob enajstih zvečer se je registrator Dimitrij Kuldarov...“

— Vidite? Ali vidite? Naprej!

... registrator Dimitrij Kuldarov, ki se

biti na Dunaju 28 letna Josipina Ondračkova soprogo svojega nekdanjega ljubimca ognjegasca Rudolfa Schwetza. Zadeva se je pridela v Brnu, kjer sta imela Ondračkova in Schwetzova ljubavno razmerje. Naenkrat pa se je Schwetz poročil in se preselil s soprogo na Dunaj Zapuščena ljubica je sledila novoporočenemu paru na Dunaj. Dne 25. t. m. zvečer je prišla v stanovanje novoporočencev in je z izmišljeno pretvezo izvabila Schwetzovo ženo, ki je bila sama doma, v prazno stanovanje. Med tem ko je zapletla nič hudega slutečo ženo v razgovor, je nenadoma potegnila iz žepa vrstico jo ovila Schwetzovi okolo vratu in jo izkušala zadaviti Schwetzova se je iztrgala in zbežala na hodnik ter klicala na pomoč. V tem hipu je prišel njen mož. Spoznal je Ondračkovo in ker je mislil, da je napravila njegovi ženi samo kraval, jo je vrgel kratkomalo iz hiše. Odtlej o Ondračkovi ni duha, ter jo zasledujejo.

*Roparsko tolpo so prijeli. V zadnjem času so izvršili neznani vlomilci v brnški okolici celo vrsto vlomov. Pogosto se je dogodilo, da je bilo v eni noči storjenih več očitno po gotovem načrtu izvršenih vlomov. Jasno je bilo, da uganja te vlome dobro urejena tolpa. V četrtek po noči se je policiji končno posrečilo, da je prišla na sled drzni tatinski roparski tolpi in je prijela šestero njenih članov, med njimi njih voditelja Josipa Kovarika, ki je bil šele pred kratkim odsedel 12 letno ječo vsled ropa. Med prijemimi vlomilci je tudi dvoje vlačug. V predmetni hiši so našli za več tisoč kron nakupičnega blaga. V kratkem bodo aretirali še ostale roparje.

*Tovarna sukna zgorela. Dne 24. nov. zvečer je zgorel v Brnu večji del Obrovičeve tovarne, ki je bilu last tvrdke Beranovih sinov. Rešili so samo skladišča in stanovanja ogromnega tvorniškega poslopja. Zgorela je štirinadstropna predilnica, dvonadstropna tvornica za sukno in kurilnica. Škode je več kakor štiri milione kron.

*Stavka učencev lvovske živino-zdravniške šole. Slušatelji tukajšnje živino-zdravniške visoke šole so sklenili, da stavkajo sedem dni, ker so prostori šole premalo obsežni. Stavkujoči slušatelji so sklenili na shodu spomenico naučenemu ministrstvu, v katerem prosijo, da naj se zgradi novo poslopje za akademijo in klinične zavode, muzeje, laboratorije, ambultorij in šprosektorij, kakor naj se tudi ustanovi stolica bakteriologije in poveča knjižnica.

*Ljudsko štetje v Italiji. Sele zdaj po poldrugem letu so izdani popolni podatki italijanskega ljudskega štetja z dne 1. julija 1910. Iz podatkov je razvidno, da je narastlo prebivalstvo v Italiji na okroglo 36 milijonov, to je v desetih letih dva milijona ali 7 odstotkov. Italija ima zdaj 13 velikih mest v naslednji razvrstitvi ob enem s številom prebivalstva v tisočih: Neapolj 709, Milan 602, Rim 517, Turin 419, Palermo 336, Genova 265, Florenca 225, Katanija 208, Bolonja 173, Benetke 158, Mesina 128, Livorno 104, Bari 103. Dvoje mest, ki bodeta gotovo dosegli v tekočem desetletju velikomestno velikost, sta Padova s 96 in Ferrara s 95 tisoči prebivalci. Predvsem je potisnil Milan Rim za vedno v ozadje na tretje mesto. Pred desetimi leti je imel Milan 27 tisoč prebivalcev več in upali so, da Rim v naslednji dobi Milan dohiti in prekosl. To se ni zgodilo, pač pa je ostal Rim daleč vzad za Milanom, Milan ima za 85.000 prebivalcev več od Rima in je po svojem duševnem in gospod. življenju glavno mesto Italije. Drug zanimiv moment je primera mesinskega prebivalstva pred in po potresu. Leta 1901 je imela Mesina 147 tisoč prebivalcev,

je vračal iz pivnice v hiši Kozihina na Mali orožarski ulici v netreznem stanju...

— Jaz in Semen Petrovič... Vse je natančno opisano! Nadaljujte! Le naprej! Posluš! ... v netreznem stanju izpodtaknil in padel pod konja izvoščka Ivana Drotova, doma iz Durikine vasi v juhovskem okraju. Splašena žival je skočila čez Kuldarova, potegnla čezenj sani, na katerih je bil moskovski trgovec druge cehe, Štefan Lukov, in dirjala po cesti, dokler je niso ustavili v bližini stoječi hišniki. Kuldarova, ki se je onesvestil, so odpeljali na policijsko stražnico, kjer ga je preiskal zdravnik. Udarec, ki ga je dobil po zatilniku...

— Ojnica me je udarila. Naprej! Le berite naprej!

... ki ga je dobil po zatilniku, je legak. O dogodku so napravili zapisnik. Poneseščencu so podelili zdravniško pomoč...

— Zdravnik je odredil hladne obkladke na zatilnik. Ali ste prečitali? A? Kaj takega še ne. Po vsej Rusiji me poznajo sedaj! Dajte sem!

Mitja je vzel časopis, ga zganil in vtaknil v žep.

— Zdaj hitim še k Makarovim, da jim pokazem... Potem k Ivanicim, k Nataliji Ivanovni, Anisimu Vasiljeviču... Zdaj grem! Zbogom!

Mitja je nataknil čepico ter zmagoslavno in radostno odhitel na ulico.

danes ima 128 tisoč, torej je izgubila samo 19 tisoč prebivalcev, čeprav je usmrtila strahovita potresna katastrofa dne 28. decembra 1907 samo stalnih mesinskih prebivalcev najmanj 60 tisoč. V razdejanem mestu se je torej naselilo mnogo novih ljudi. Še večje pa se nam pokaže število na novo naseljenih prebivalcev Mesine, ako pomislimo, da se je moralo izseliti ogromno število Mesincev po potresu, kajti le na ta način si lahko razložimo nenavadno rast Katanije od 146 tisoč na 207 tisoč. Tako se je dvignilo iz potresnih razvalin novo življenje.

*Skrivnostna rodbinska afera. Iz ruske pokrajine Hitebok poročajo peterburškim listom naslednjo zanimivo dogodbico. 19 letni fant Dimitri Kireni je poročil pred tremi leti 35 letno vdovo Ano Skabrenovo, ki je imela iz prvega zakona 15 letno hčerko Katarino. Kljub veliki razliki po letih je živel par srečno. Tu pa je prišel Kirenijev oče 50 leten mož, dvoriti mladi Katariini. Ker mu je duhovništvo napravljal težkoče, se je obrnil priletni za ljubljeneec na konzistorij s prošnjo, da se mu dovoli poročiti mlado deklico. Konzistorij ni našel nikakega razloga, da bi zabrauil zakon, in mož je poročil deklico. Z njo je imel sina. Od tega časa naprej so se pričeli pojavljati pri priletnem zakoncu znaki dušne oslabelosti. Vtepel si je v glavo, da mora dognati v katerem kolenu je soroden s svojim tastom, s svojo ženo, s sinčkom in samim seboj, in ko se mu je začelo svitati, da je njegov sinček brat svojega tasta, on sam pa stari oče lastnega sina, njegov prvi sin pa njegov tast, on sam, oče malega sinčka, obenem tudi njegov oče in praded, mati malega otroka pa da je obenem pastorka in mačeha svojega starega očeta, njegova stara mati pa njegova svačinja in obenem pastorka svoje lastne hčerke in da je mati malega obenem njegova mačeha in babica — tedaj je prišel prihajati otožen...

*Protivproslavi Tolstojevega spomina. Najbrže so se Tolstojevi častilci in privrženci pregodaj veselili, da se proslavi spomin na velikega misleca in umetnika s tem, da prevzame država njegovo posestvo Jasno Poljano v svojo last. Tolstojevi častilci so smatrali nakup za dognano stvar, tem bolj, ker se je zanj zavzemal minister Kokovec. Na zadnji seji ministrskega sveta pa so se nakupu nenadoma uprli visoki vladni krogi, ki vidijo v Tolstoju iz pravoslavne cerkve izobčenega grešnika in državi nevarnega propovednika anarhistovskih navkov. Zlasti sta nastopila proti proslavi Tolstojevega spomina z nakupom Jasne Poljane za državno last višji prokurator svetega sinoda Sabler in pa minister za ljudsko prosveto (I) Kaso. Večina ministrskega sveta pa je bila vseeno za nakup, toda se ni mogla sporazumeti z manjšino, tako da so morali rešitev tega vprašanja za enkrat odložiti. Vendar pa navdušeni učenci velikega učenika z Jasne Poljane upajo, da vladne načrte ne bo pokopal odpor višjega prokuratorja in manjšine ministrskega sveta, ampak da bo Rusija prejalislej priznala Tolstega posest za državno last.

*Ogromno zabavno podjetje v Berolinu. V Treptovu nameravajo postaviti naravnost fantastično zabavno podjetje največjega sloja. Delniška družba s 17 milijoni kapitala hoče kupiti zemljišče v obsežnosti 33 tisoč kvadratnih metrov in postaviti na njem „Male Benetke“. Urediti hočejo areno za olimpijske igre, nadalje dirkališče, izkopali bodo več prekopov in vso napravo preosnovali v Benetke z Markovim trgov, velikim prekopom itd. Nadalje nameravajo napraviti dvorano za znaidbe kolonijsko dvorano, jamo kapnikov, vodopad, gledišče in plesne dvorane. Ves načrt zglada jako fantastično. Naprava se otvori dne 15. julija 1913 kot proslava vladarskega jubileja nemškega cesarja.

*Drzna carinska sleparija. V malem carinskem uradu Agru na rusko azijski meji so prišli na sled novemu carinskemu panamu. V zadnjih letih je promet močno narastel. Preiskava ni dognala izprva ničesar, dokler se ni izkazalo, da so ruski carinski uradniki obenem s perzijskimi trgovci okanili rusko državo blagajno za velike nagrade, ki jih je Rusija izplačala za izvoz sladkorja. Tovorno živino so obložili s peščeniimi vrečami in jih izdajali za sladkorne, s čimer so ogoljufali državo v teku več let za milion rubljev.

*Milionar je umoril svojega brata. Iz Londona poročajo: V Brikstonu so prijeli milionarja Harryja Bridgeja vsled suma, da je umoril brata. Bridge je bil še pred enim letom reven in je krpal čevlje, naenkrat pa je prav silno obogatel! Nenadna sreča je možu menda popolnoma zmedla glavo, kajti razsijal je denar na cesti v pravem pomenu besede. Pogosto je povabil v gostilno cele tolpe vagabundov in jim je kupoval žganja, dokler niso bili vsi pijani. Na cesti je delil popolnoma nepoznanim ljudem zlatnike. Nekaj tednov je stanoval skupno s svojim bratom in od tega časa so vedno čuli prepir v njegovi hiši. Dne 23. t. m. je prišla njiu gospodinja na policijski urad in je izpovedala, pa se bosta brata še pobila, ako ne pride policija. Ko pa je prišla policija, je bil milionarjev brat mrtev. Milionar se je delal jakv razburjenega, pravi pa, da ni umoril brata.

*Najsevernejša brzbojavna postaja. Dne 25. t. m. so bili Spicbergi prvič v brzbojavni zvezi z Evropo. Glavni ravnatelj norveške brzbojavne družbe v Kristianiji je dobil zjutraj prvo brzbojavko, ki je bila prišla ob 1. in 45 minut zjutraj preko brezične norveške postaje Ingö in so jo od tam poslali naprej. Odslej lahko vsakdo ob vsaki priliki brzbojavi na Spicberge.

*Pariški moralni škandal. Preiskovalni sodnik je zasljal dne 24. t. m. v zadevi ravnatelja Flachona, ki se je sam javil sodišču in je eden glavnih osumljenecv v tej umazani aferi „boljših“ slojev, desetletno in devetletno deklice kakor tudi dvoje žensk, ki sta sami privedli svoji hčerki Flahonu. Izpovedbe so oteževalne za Flachona in je malo upanja, da ga izpuste iz preiskovalnega zapora, kakor je bil predlagal njegov zagovornik, Vsekakor se bo pralo pred javnostjo še mnogo umazanega perila teh „boljših“ ljudi, ki so izrabljali za svoje pohotne namene nedorasle deklice.

Ljubljana in Kranjsko.

— Na ognju je kaša vroča, kadar pride na mizo, se pa ohladi. Radovedni smo, če ne bo kaj takega s klerikalnimi napadi na nekdanjega njihovega ljubljena grofa Aehrenthala. „Slovenec“ mu zelo energično grozi. Razpravljajo o dardanelaskem vprašanju pripoveduje, da se Rusija upira blokadi, na koncu pa pravi: „Za ruskim korakom pa tiči brez dvoma še nekaj globljega. Ruski poslanik v Carigradu, spretni Čarikov, dela že od nekdaj na to, da Turčijo oddalji od Nemčije in Avstrije in jo nagne na rusko-angleško plat. Protest proti laški akciji pred Dardanelami pomeni v sedanjem položaju čin izrednega prijateljstva nasproti Turčiji. Kaj pa Avstrija? Grof Aerenthal cel čas na naravnost gniljav način podpira Italijo. Rusija pa se je zavzela očito za Turčijo. Ali ni slednje bolj pametno? Kakšno korist bomo mi neki imeli od svoje zvestobe nasproti Italiji? Grof Aerenthal bo moral v dilegacijah na to jasno odgovoriti.“

Dr. Susteršič je torej gotovo pripravljen, da napade v delegacijah grofa Aehrenthala tako kakor ga ni napadel niti Masaryk. Z Dardanelami pride seveda že prepozno, zakaj danes že javljajo, da se je avstro-ogrška vlada pridružila ruskemu mnenju. Ali to nič ne de. „Slovenec“ si je itak lahko mislil, da dardanelasko vprašanje ne bo čakalo do avstro-ogrskih delegacij. In če hočejo klerikalci napadati Aehrenthala, morajo že imeti hujše kanone. Če jim zmanjka gradiva, jim sami lahko pomagamo. Le z eno rečjo svetujemo pobožnim kristjanom, da naj ostanejo doma: S svojo vojno hujskarijo proti Italiji. Sveti gospodje, ki so vzeli že vsa nebesa v najem ter imajo toliko krščanstva na jeziku kakor medved medu, če je iztaknil di-je čebele, naj vzamejo davno pozabljeni evangelij in katekizem v roke, pa naj se potrudijo zvedeti, kaj se tam pravi o ubijanjih in moritvah. Za enkrat je turškoitalijanske vojne čisto dovolj in slovenskim fantom ni prav nič treba, da bi nosili svojo kožo na semenj zaradi megalomanije klerikalcev. Kristjanom, ki hočejo imeti poseben patent za svojo vero, bi se veliko bolj pomagalo, če bi pridigali mir in vedevali ljudem, kakšen greh je ubijanje. Kajpada, če se navdušujejo popi v Italiji za vojno, se morajo tudi naši. Da gredo pota po božji blagoslov enkrat narazen, ni nič čudnega v katoličanstvu; nazadnje se vendar vsi snidejo v Rimu.

— Če so klerikalci z zunanjo politiko tako nezadovoljni, kakor se delajo, tedaj ne razumemo, zakaj se ne postavijo enkrat proti temu, da se igra diplomacija mancev in da nima ljudstvo nobene besede o tej visoki umetnosti. Saj so „Ljudska“ stranka, in tej bi pristojalo, da zahteva ljudske pravice. Klerikalci imajo vsak hip kakšno interpelacijo ali kakšen predlog, zdaj o Maroku, zdaj o Albaniji, menda pride tudi še o Tripolitaciji. Zakaj toliko težkega truda s drobtinami? Dr. Susteršič, ki je največji politik v Avstriji, naj predlaga v državnem zboru, da se ima kompetenca zunanje politike izročiti parlamentu, da ima o pogodbah in zvezah, o vojni in miru sklepati in odločati parlament, pa bo storil s tem nekaj odločnega in ne bo treba tistega cincajnja okrog vsakega vprašanja posebej. Klerikalci se vendar opozicionalci; kaj bi se torej ženirali?

— „Slovenec“ postaja zopet infamen. Ali ga kaj srbi? Včerajšnja lumparijo je vedoma dal od sebe kot lumparijo. Naj se nikar ne pritožuje, če dobi zopet tako po krtačah, da bo štirinajst dni cvilil in njegovi komandanti naj potem ne jamrajo okrog o bojnih manirah.

— Vodmat-Zelena jama, Moste — pozor! Pridite vsi, ki ste člani „Konzumnega društva za Ljubljano in okolice“ na redno člansko zborovanje, ki bo danes, v torek v gostilni g. Ant. Pavška na Martinovi cesti. Začetek ob 8. zvečer.

— Polzkušen samoumor vojaka. V nedeljo zvečer se je z vojaško puško v šentpetrski vojašnici na stranišću ustrelil prostak 4. stotnije 17. pešpolka Anton Cepčak. Zadel se je v levo stran rebri in mu je šla krogla pri rami

ven. Teško poškodovanega so prepeljali v garnizijsko bolnišnico. Vzrok poskušnega samomora ni znan.

Drzen vlom. V soboto ponoči je slišal na Bregu pomočnik pekovskega mojstra Jakoba Trčka, kako škripljejo vrata. Ko je šel pogledat v vežo, je opazil moško postavlo, ki se je plazila iz veže na cesto. Pekovski mojster je nato vse pregledal in je doagal, da mu je ukradel tat poleg prodajalnice iz spalnice, kjer je spala dekla, 550 K, potem ko je bil odprl denarni predalček. Obvestil je takoj policijo o tatvini, ki je poizvedovala po vlomilec. Posrečilo se ji je, da je izsledila vlomilca in ga dala v Trstu prijati. Neposredni tat je 16letni pekovski vajenec Matija Škof iz Zaklanca pri Vrhniki, ki se je učil dalj časa pri Trčku. Pri vladu pa je imel še drugega kompanjona. Policija je izvedela, da sta se odpeljala vlomilca ob 3. in 10. minut zjutraj proti Trstu. Brzjavno je obvestila tržaško policijo o prihodu vlomilcev in ji sporočila tudi številki kupljenih vozniških listov. Ko sta fanta prišla ob pol sedmih v Trst in nič hudega slutete izstopila iz voza drugega razreda, ju je policija takoj prijela ter izročila deželnemu tržaškemu sodišču, odkoder ju pošljejo ljubljanskemu deželnemu sodišču.

Izpred porotnega sodišča.

Z večerajšnjim dnem se je začelo jesensko zasedanje porotnega sodišča v l. 1911 in sta prišla prvi dan v razpravo, pod predsedstvom dvornega svetnika Pajka, dva uboja. Obtožena sta bila tega hudodelstva Franc Brolih iz Pred-dvora in Anton Špenko iz Sela pri Vodica.

Oba slučajta sta tipična za razmere pri nas na deželi. Iz malenkostnih vzrokov in zamer nastane v srcu mladega fanta — oba obtožena sta komaj po 17 let stara — sovraštvo in pri prvi priliki izlije svoj srd na nasprotnika z ubodljajem z nožem ali pa udarcem s kolum. Brezdvomno je, da je v vseh teh slučajih namen le ta, da se nasprotnika le nekoliko pretepe ali poškoduje in je le nesrečnemu slučaju pripisati, če nastopijo hujše posledice, kakor smrt poškodovanca, vendar so takini tepeži in takina maščevanja žalostno znamenje velike surovosti, ki jo je treba z vsemi primernimi sredstvi oblažiti in zatreti. Če so seveda visoke kazni primerne in uspešno sredstvo, je pač dvomljivo, posebno pri mladih fantih, napol otrocih, ki so itak občutljivejši in vsprjemljivejši, kakor starejši.

Franc Brolih je bil obtožen, da je dne 15. oktobra t. l. 38 let starega Ivana Lemberja, očeta večih otrok pred neko gostilno v Preddvoru z nožem sunil v prsa, ga zadal v srce in je vsled notranje krvavitve Lemberjak takoj mrtev obležal. Storitelj to dejanje iz malenkostne jeze, ker ga je Lemberj v gostilni nekaj ozmerjal. Obtoženec dejanje priznava in priče ga v celem obsegu polajšujejo. Zagovarja se pa na silobran in zagovornik gospod doktor Tavčar predlaga tudi tozadevno eventualno vprašanje, kar pa sodni dvor odklanja. Porotniki spoznajo tožence krivega uboja in sodni dvor ga obsodi v težko ječo 3 let, primerno pošteno.

Popoldan je bil radi sličnega hudodelstva obtožen Anton Špenko. On je dne 4. novembra t. l. po noči napadel v Golem Selu Andreja Podgoršeka pristojnega v Vojskem, očeta 8 otrok in ga z dolgim kolum udaril po glavi mu razbil črepinjo in je vsled te poškodbe še tisto noč umrl. Tudi Špenko prizna skesano svoje dejanje in prosil milostne kazni, kateri prošnji se pridruži tudi njegov zagovornik dr. Tavčar. Vse priče so dejanje potrdile in so porotniki enoglasno izrekli svoj krivdorek in je sodni dvor obsodil Špenka na dveletno težko ječo, poostreno z 1 postom in 1 trdim ležiščem vsakega četrta leta. Špenko je kazen takoj nastopil.

Pripominjamo, da je Špenkov slučaj oni, o katerem je neki list pisal, da se je uboj izvršil iz političnega sovraštva, kajti Špenko je klerikalec, Podgoršek pa je bil libaralec. Bavnoisti časopis je tudi prinesel par notic o izrekih, ki sta jih baje naredila obtoženec oče in mati pred preiskovalnim sodnikom v Kamniku. Predsednik je izrečno konstatal, da se te ne vjemajo z resnico, da oče in mati obtoženca sploh nista bila zaslišana in res je, da se iz vsega akta ne razvidi nič najmanj, da bi ta uboj imel politično ozadje.

To smo izrečno omenili zato, ker se nam zdi ne samo poštenega in resnega časopisa ne vredno izmišljati si fantastične laži, ampak vobče tudi surovno in nemoralno vsakemu tepežu na deželi, če sta nasprotnika slučajno politično različnih naziranj, fruktificirati v hujskajnje javnega mnjenja; še manj, če v to ni nobene podlage in dokazov.

Jesenice-Sava.

Vollino gibanje je pri nas v polnem tiru. V nedeljo 26. t. m. smo imeli mnogobrojno obiskani ljudski shod, na katerem je razvil socialno demokratičen občinski program sodr. Anton Kristan. Za njim so govorili še sodr. Zugwitz, Šiesinger, Čurk, Šlibar, Weiss, ki so vsi ožigosali dosedanjo počenjanje klerikalnega gerenta ter kazali na de-

a, ki čakajo rešitve. Končno se je odobrila spodaj označena kandidatna lista socialno demokratične stranke. Na isti dan to je v nedeljo 26. t. m., so sklicali, seve ob istem času, klerikalci svoj shod za volitve ter g. Pongratz v imenu tovarniške „Združene gospodarske stranke“ k Werglesu, tako, da so se hkratu vršili trije volilni shodi. Klerikalci so razvili burno in precej nasilno agitacijo, tudi g. Pongratz kot „združena gospodarska stran-ka“ deluje živahno. Delavci seve tudi ne držimo križem rok in ne lenimo. 3. decembra bo prav huda bitka.

Naš nasprotniški mišmaš. Čudne kandidate ima S. L. S. Pol liberalcev — pol klerikalcev! Vprašamo gg. liberalce, ali so že čisto zlezli pod kuto? — Tudi Pongratz ima precej pisane kandidate, poleg sebe ima še dr. Kogoja, učitelja Schiffererja — župnika Škubica, gerenta Čebulja... Za res: združena gospodarska stranka. Škoda, da je prepust tako daleč.

Sava. Zavedni delavci ne maramo ne klerikalne liste, ne Pongratzevega mišmaša — vsi pojdemo za socialno-demokratično listino, ki vsebuje res moče v pravem pomenu besede. Nikdo naj se ne pusti prevariti — vsi na delo, da bo častna zmag 3. decembra!

Na Jesenice—Savo! V soboto 2. decembra zvečer ob pol 8. bo volilni shod pri Paarju; poročal bo sodrug Etbin Kristan. — Pridite vsi!

Idrija.

Občinske volitve v Doleh. Pri občinskih volitvah v Doleh, ki so bile dne 23. t. m., so dobili naprednjaki v drugem in tretjem razredu vseh 12 zastopnikov. V prvem razredu dva, klerikalci pa štiri. Razlika med glasovi obeh strank je na napredni strani samo 9 glasov večine.

Odsekove seje mestne občine se prav pogostoma vrše. Z ozirom na sestavo proračuna za leto 1912. se posvetujeta v torek 28. t. m. ob pol 9. in ob 9. zvečer stavbeni in gospodarski odsek. Ta dan je sklicana dve uri poprej tudi svetovalska seja. Proračun se sestavi in razpoloži takoj, ko naznani davčna oblast predpis občinskih doklad. Zaprake delajo razni rekurzi, ki še zdaj lež pri deželni vladi.

Krompir je bil naročen za občino od zastopnika trdkice Herman Werkner Janko Travna v Ljubljani že 20. oktobra t. l., pa ga še sedaj ni. Travn ima še tri dni časa, da pošlje naročeni krompir, če ne ga bo županstvo sodniško pozvalo na odgovor.

Enorazredna ljudska šola na Gori nad Idrijo se je že otvorila. K izdatkom te šole bo morala prispevati tudi idrijska mestna občina, ker spada nekaj posestnikov idrijske občine pod župnišče na Gori.

Nova cesta čez Leopoldovo predmestje je že v prometu. Za voznike je ta cesta tudi precejšen napredek, kajti cesta je čisto ravna, po stari pa so bili klanci.

Lovskega psa je ustrelil. Pred kratkim je šel gozdar Vinko Avser iz Vojskega z lovskim psom na lov na primorsko mejo. Ob tistem času je peljal pos in lovski najem z P. Likar žitom obložen voz v mlin in je zapazil na meji svojega lovišča neznanega lovškega psa. Stekel je domov po puško in je ustrelil 200 K vrednega psa.

Zagorje ob Savi. (Izjava.) Proti moji vednosti sem prišel na meni povsem nerazumljiv način na kandidatno listo liberalne stranke za občinske volitve. Izjavljam tem potom, da to kandidaturu odklanjam, ker kot s o c i a l n i d e m o k r a t s p l o h n e m o r e m in tudi ne maram biti kandidat liberalne stranke. — Zagorje ob Savi, dne 26. novembra 1911. — Nikolaj Kovač,

Štajersko.

Vsled alkohola. V okoliški gostilni blizu Maribora sta pila dninar Jurij Perger iz rogaške okolice in dninar Urban Rojko. Sprla sta se in Perger je vrget Rojko po stopnicah, da si je zlomil desno nogo. Mariborsko sodišče je obsodilo Pergerja zaradi teške telesne poškodbe na trimesečen zapor.

Samolastna rubež. Delavec Anton Jurhan iz Studenca je trdil, da si je izposodil delavec Bazilij Simončič od njega pred dvema letoma 32 kron. Namesto da bi si poiskal pravice pri oblasti, ga je ponoči dne 12. novembra t. l. upijanal, ga peljal domov, spravil v posteljo in ga v spanju rubil. Vzel si je posteljno opravo, perilo, obleko in uro z verižico; vsa drobnarija je bila vredna 123 kron. Predmete v vrednosti 100 kron so mu zopet odvzeli. Simončič je odločno tajil, da bi bil Jurhanu dolžan. Jurhana so že večkrat kaznovali zaradi tatvine, goljufije in teške telesne poškodbe. Topot je dobil pred mariborskim sodiščem štiri mesece težke ječe.

Goriško.

Morje je izstopilo v Gračežu v noči na nedeljo čez „digo“ ter napravilo v spodnjih delih mesta precejšnjo škodo. Voda je stala 50 cm visoko. Morje je obrambne jezove precej poškodovalo. Škode je okoli 5000

kron. Poškodovane so tudi brambne naprave kanala med Belvederjem in Gračežem.

Trst.

Shod na Katinari. Pretečeno soboto smo imeli na Katinari v gostilni Spetiča zupen shod za ustanovitev delavskega izobraževalnega društva. Bil je to eden izmed najbolj zanimivih shodov, ki smo jih imeli v ta namen, in sicer po veliki udeležbi in po besedah, ki smo jih na tem shodu slišali od delavcev. Shod je otvoril sodrug Petrič in je primerno označil njega važnost. O pomenu in namenu delavskih izobraževalnih društev je poročal sodrug Regent. Za njim je zopet sodrug Petrič v kratkih besedah oertal košček zgodovine in dokazal, da je izobrazba glavni temelj vsega velikega socialnega in delavskega gibanja. Iz nje je črpalo in črpa še vedno delavstvo pogum in silo svojega gibanja. Sodrug Slavič je vesel ustanovitve društva, v katerem bomo netili plamen izobrazbe, ki mora razliti svoje ogrevalno žarke v pretemne kotičke tržaške okolice. Silili ne bomo nikogar, da nam sledi, ali žalostno bi bilo, da bi okolica nadalje briljirala v svoji zaostalosti. Sodrug Koterle pozdravlja ustanovitev društva kakor obljubljeno deželo. Žalost obide človeka — je dejal — ko pogleda na to zanemarjeno okolico, kjer živi še toliko in toliko ljudstva, ki ne razume dobro ne slovenskega ne italijanskega jezika, pa ne more zaradi tega čitati ne enih ne drugih pametnih spisov. Petdeset let se vrte okolo nas gospodje iz „Narodnega doma“, pa nisobili z možninaučitinas dobre slovensščine. Prevzamemo si sedaj to delo sami in vse kaže, da bo obrudilo obilo lepih sadov. Le pogumno naprej! Ko sta dala nekoliko pojasnil sodrug Regent in Petrič in je sodrug Lukežič v lepih besedah navduševal navzoče za plemenito delo, so bili soglasno izvoljeni v pripravjalni odbor sledeči sodruzi: Metlika Martin, Koterle Jos., Lukežič Josip, Čok Franc, Slavič Juraj, Laurencež Anton, Cunjca Anton, Lukežič Alojzij in Jurjevič Ivan. Za tem je sodrug Petrič zaključil izredno lepi shod.

Tržaškemu delavstvu nekoliko besed.

V Trstu, konec novembra. V Trstu je še veliko število nezavednih slovenskih delavcev, ki se vkljub temu, da so izkoriščani kakor živina, da so sestradani kakor volkovi, nočejo posluževati sredstva, ki vodi do pravega spoznanja resničnega položaja. V svoji nezavednosti niti ne vedo, kdo da je kriv, da je tako žalostno in mučno njih življenje. Ne vedo za to, ker se od strani njih tlačiteljev dela na to, da ne pridejo do pravega znanja, da ne odpro oči in ne sprevidijo hinavstva v protidelavskem taboru. Širi se med nje škodljivo čtivo, slabi časopisi i. t. d. na podlagi tega postanejo popolnoma neumni in nasproti sami sebi; svojim lastnim interesom nasprotujejo na veliko veselje buržvazije. Buržvazija jim ne dopušta, da bi prišli do prave pameti, kajti ona dobro ve, da potem zanj ni več tega razkošnega in nebeškega življenja — Ti delavci pa ro tako nahujskani potom delavstvu nasprotnega časopisja, da gredo z navdušenjem na vsako proletarijatu škodljivo delo. Samo enega migljaja je treba od delodajalcev v narodnem kosuhu, pa planejo kakor volkovi na delavstvo, ki si hoče potom svoje organizacije zboljšati svoj bedni in obupni položaj.

Dejal, sem v začetku, da se delavci nočejo posluževati sredstva, ki vodi do spoznanja. Kakšno pa je to sredstvo? V prvi vrsti pač časopisje. Ne mogoče meščansko, temveč delavsko. Kajti meščansko časopisje — kakor sem dejal — vodi delavstvo v temo. Torej delavsko časopisje je tisto sredstvo, ki pripelje delavca najvarneje in najhitreje do spoznanja, do zavesti. Saj se vendar v delavskem listu riše v živih barvah dan na dan življenje in položaj delavcev, mahinacije sovražnikov i. t. d. In to je potrebno. Kajti šele takrat, kadar se bo delavstvo zavedlo živice, ki se mu godi, bo začelo delovati proti njej z vso silo, tako dolgo, dokler je ne bo konec. Delavec mora vendar svojega nasprotnika spoznati ter razumeti, da ima opraviti z nezaprzanestljivim in grabežljivim sovražnikom, ki preži na plen, ne pa, kakor se danes dogaja, da mu suda na limanice. Pomisliti je treba le to, da bi ne bilo tako, ako bi se vsled nevednosti ne metala velika četa zabitih delavcev v naročje hinavskemu sovražniku, v službo kapitalizma.

Lahko gospodari kapitalizem, ker ima vse potrebno na razpolago za vničevanje delavske sloge in edinosti. Nikakor pa ne bi bilo tako, ako bi ne bilo niti z lučjo več najti delavca, ki bi se hotel postaviti v službo protičloveškega zmaja. Delavstvo je treba pripraviti do tega, da ne bo verjelo več tistim, ki žive od delavskih žuljev.

Vprašanje pa je, kako in na kakšen način? Z izobrazbo. Res je, da vsled svoje utrujenosti ne more čitati ubogi trpin knjige, ker

je izmučen. Ampak vsaj toliko prostega časa bi si moral vsak dobiti, da prečita vsaj svoj delavski list; da pogleda kako v parlamentu in drugod nastopajo tisti ljudje, ki so na podlagi fraz, katere so sipali naokrog v sramoto ljudstva zasedli s pomočjo delavskih glasov poslanske stolce. Vse to je treba dandanes uvaževati.

Ali pa imajo delavci vseh narodov delavske liste na razpolago? Mi Slovenci na primer, ki smo tako majhen narod? Da, tudi delavstvo, ki pripada malemu slovenskemu narodu, si je videvši, da se brez dnevnika ne more voditi vspešen boj proti kapitalizmu, ustvarilo s pridnim delom svoj dnevnik. „Zarja“ se imenuje ta list, ako ga še ne poznate, trpin. Če ga še nikdar nisi imel v rokah, glej, da si ga takoj preskrbiš, kajti tvoja delavska dolžnost te kliče. Povej tudi svojim sotrpinom, ako jim vse to ni znano, da store nemudoma, da popravijo, kar so sami zakrivil. Če pojde delo od trpina do trpina tako naprej, potem lahko pravimo: „Dan naše zmage se bliža“.

Jeseniški volilci!

Volite v tretjem razredu sledeče kandidate soc. dem. stranke.

Za odbornike:

Lončar Lorenc, posestnik štev. 75.
Sitar Jožef, čuvaj na železnici.
Zugwitz Anton, tovarniški delavec.
Črnologar Franc, kovač v kurilnici.
Schlesinger Ivan, tovarniški delavec.
Ramuš Peter, posestnik na Savi.
Trojar Štefan, čevljarški mojster.
Glinig Anton, železničar.
Nunar Ivan, tovarniški delavec.

Za namestnike:

Galobič Ivan, tovarniški delavec.
Plešnik Marko, železničar.
Weiss Štefan, tovarniški delavec.
Eržen Franc, prožni preglednik.
Volilci! Na dan volitve vsi v boj za naše socialno-demokratične kandidate.
Soc. dem. volilni odbor.

Blokada Dardanel.

Ruska vlada je, kakor smo že javili, vložila protest proti blokadi Dardanel, s katero bi italijanska vlada rada popravila slabo srečo svoje vojske v Tripolitaniji.

Dardanele je ime morski ožini med tavriškim in balkanskim polotokom, spajajoče Egejsko z Marmerskim in tem potom s Črnim morjem. Dolga je 75 kilometrov, povprečno 5 do 6 kilometrov, na najožjem mestu pa samo 1 kilometer široka. Južni del, ki se skoraj lahko ves obvladuje z obrežja s topovi, je vojaško sploh važnejši in bi kajpada pri blokadi igral glavno vlogo.

V zgodovini je ta morska cesta, ki se je v grški dobi imenovala Hellespont, že igrala važno vlogo. Tukaj, najbrže pri sedanjem rtu Nagara, kjer se deli južni del od severnega, je perzijski kralj Kserkses zgradil svoje mostove, ko je šel napadat Grško; tukaj je tudi Aleksander Veliki udrl v Azijo. Leta 1356 so Turki prvič prebrodili to morsko ožino, ko so napadli evropske pokrajine bizantinskega cesarstva. Ker so Dardanele takorekoč morska vrata Carigrada, je razumljivo, da jim je bila tudi pozneje dosojena velika važnost v vojni in diplomatski zgodovini. S pogodbo z dne 13. julija 1841 in 30. marca 1856 je določeno, da ne sme razen turških nobena bojna ladja skozi Dardanele. Kakor znano, je to Rusijo oviralo v dobi vojne z Japonsko.

Baje je Turčija zadnji čas pomnožila in okrepila svoje utrbe ob Dardanelah. Ali kakor kaže, sploh ne pride do blokade, s katero je žugala Italija. Za rusko morsko trgovino zlasti z žitom bi bil to hud udarec in zato je zelo naravno, da se sklicuje na zadnjo, londonsko pogodbo o Dardanelah iz leta 1871. Član III. te pogodbe določa svobodo trgovine na Črnem morju ter daje vsled tega podlago za protest proti blokadi.

Avstro ogrska in nemška vlada sta se postavili v tem vprašanju na enako stališče kakor Rusija in baje mu je tudi Anglija že pritrčila.

Avstro-ogrsko stališče.

Dunaj, 27. nov. Iz dobro poučenega vira se čuje, da je avstro-ogrška vlada izjavila, da je v vprašanju Dardanel enakega mnjenja z rusko. Tudi nemška vlada stoji na enakem stališču. Iz zapadnih držav ni gotovih vesti; po časnarskih glasovih je pa soditi, da se bodo tudi pridružile ruskemu nazoru.

Izjava angleškega poslanika.

Carigrad, 27. nov. Angleški poslanik Lowther je v ministrstvu za zunanje zadeve izjavil, kakor trdi „lkdam“, da bi se blokada Dardanel dotikala angleške trgovine in spravila sile, ki so podpisale londonsko pogodbo leta 1871., v mučen položaj.

Promet v oedeški luki.

Odesa, 27. nov. V luki, ki je namenjena tujim ladjam, je promet skoraj ustavljen. Samo tri ladje so vkrcale blago. Vzrok je govorica, da hoče Italija razširiti bojišče tudi na Egejsko morje.

Turške mine v Dardanelah.

Carigrad, 28. nov. Porta sporoča po svojih poslanikih velevlastim, da je prisiljena položiti v Dardanelah mine. Odgovornost pada na Italijo.

Mednarodna trgovina in blokada Dardanel.

Carigrad, 28. nov. Kakor poročajo listi, je Italija sporočila velevlastim, da bi primorebitni blokadi Dardanel pustila tujim ladjam prosto pot, ako bi ne plule v turška pristanišča.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Italijani prodirajo.

Tripolis, 27. nov. General Frugoni je izprva odredil prodiranje do utrdb Mesri in El Karni. Italijani so zasedli ob 10. dopoldne Mesri. Prodiranje je na južni strani uspelo na vseh točkah; sovražnik se je moral umakniti iz svojih utrjenih pozicij. Taktični cilj tega prodiranja je bila črta, ki sega od pozicije na vzhodu hamidiške baterije in Hennija do utrbe Mesri. Boj je bil jako hud in je trajal ves dan, končal pa se je z italijansko zmago.

Angleško poročilo o italijanskem prodiranju.

London, 28. nov. Popolnoma zanesljiva poročila javljajo, da so Italijani dosegli pri zadnjem prodiranju pomembne, čeprav ne odločujoče vseh. Italijani so zasedli nekaj strategično važnih točk in se lahko svobodneje gibljejo.

Italijansko poročilo o bojih pred Derno.

Rim, 27. nov. Predvčeranjem zjutraj so naše čete reknoscirale planjavo nasproti Derno. Ob 9. so javile o močnih sovražnih oddelkih in kmalu nato je prišlo do vročega boja ki je trajal do 5. popoldne. Arabci in Turki so se morali umakniti s precejšnjimi izgubami. Na naši strani je bilo okoli 50 mož nezmožnih za boj, izmed teh jih je 12 umrlo.

Za mednarodni protitalijanski bojkot.

Stockholm, 27. nov. Od švedske mirovne zveze in zveze razsodišč sklicano veliko protestno zborovanje je sklenilo pozvati mednarodno mirovno tajništvo v Bernu in mednarodno socialistično tajništvo v Bruslju, naj takoj odredita vse potrebno, da se izvede mednarodni bojkot italijanskega blaga.

Angleške torpedovke pred Krfom.

Krf, 28. nov. V tukajšnje pristanišče so priplule angleške torpedovke, ki jim v kratkem sledi oddelek vojnih ladij. Vsa eskadra odpluje nato na Egejsko morje.

Izgnan vojni poročevalec.

Frankobrod, 28. nov. „Frankf. Ztg.“ poroča, da je njen poročevalec dr. Weibel dne 20. t. m. zapustil Tripolis, ker mu je bilo poročanje onemogočeno in je bil v nevarnosti za svoje življenje.

Italijanska oklopnica pred Tasom.

Frankobrod, 28. nov. Iz Carigrada brzojavljajo; Pred Tasom križari italijanska oklopnica.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 27. nov. Na današnji seji je proračunski odsek zaključil splošno razpravo. Posl. Steinwender je predlagal, da se s 1. marcom zviša davek na žganje. Temu predlogu se je upr. soc. dem. Diamand, češ da parlament toliko časa ne sme misliti na sanacijo deželnih financ, dokler bodo dež. zbori plen kurialnih koterij.

Proces proti pesniku Macharju.

Praga, 28. nov. Včeraj je bila tu potna obravnava proti češkemu pesniku Macharju, ker je bil očital urednikom „Narodnih Listov“, da je kupil dr. Kramář obnemem z listom tudi nje. Nato je v imenu uredništva vložil urednik Žďarský tožbo proti Macharju. Porotno sodišče je Macharja opustilo sglasno. Po obravnavi je šla množica ljudi pred uredništvo „Narodnih Listov“, kjer so priredili hrupne demonstracije proti listu. Pred uredništvom Masarykovega „Časa“ so nato priredili Macharju velike ovacije.

Napad na ogrsko šolo.

Budimpešta, 28. nov. Ogrski korespondenčni urad poroča iz Deve; Od rumun-

skih agitatorjev fanatizirani kmetje se udri s sekirami oboroženi v državno šolo v Szent Andrasu in pokončali vse pohištvo. Agitatorji so vprizorili izgrede, ker so bili zaradi lauskih eksecov v kazenski preiskavi. Oblasti so dobile grozilna pisma z napovedjo nadaljnjih izgrediv, vsled česar je žandarmerija ojačena.

Pavel Lafargue.

Pariz, 27. nov. V nedeljo sta si Pavel Lafargue in njegova žena, druga hčerka Marxova, s ciankalijem končala življenje. V pismu, ki ga je zapustil, navaja motiv za svoj samomor. V njem pravi: Duševno in telesno zdrav se poslavljam od življenja, preden mi ga propad fizičnih in duševnih sil zagreni. Ze pred leti sem si obljubil, da ne prekoračim 70. leta in že davno sem določil čas svoje smrti. Umiram z največjo radostjo, ki mi jo nudi zavest, da bo stvar, kateri sem posvetil 45 let svojega življenja, v dohlednem času triumfirala. Slava komunizmu! Slava mednarodnemu socializmu!

(Pavel Lafargue [izg. Lafarg] je bil rojen na Kubi l. 1840; študiral je medicino v Parizu, dokler ga niso zaradi proticesarske demonstracije izključili iz franc. univerz. Napotil se je v London, kjer se je seznanil z Marxom in s svojo poznejšo ženo. Ob komuni mu je pripadla naloga, da zbudi vstajo na francoskem jugozapadu; njegova naloga se je izjalovila in po porazu komune je zbežal na Špansko, pozneje nazaj na Anglesko. Po svojem povratku je vstopil v uredništvo „Egalité“, pozneje v redakcijo „Citoyena“, kjer je razvijal marksistovsko naziranje. Skupno z Guesdom in Devillom je ustanovil marksistično stranko na Francoskem. 1891 je bil izvoljen za poslanca v Lillu, a je vsled vladne volilne geometrije izgubil že l. 1893 svoj mandat. Ko je Millerand vstopil v ministrstvo Waldeck-Rousseauja, je z ognjevitvo zgovornostjo pobijal ministerializem nekaterih francoskih sodrugov, češ, da se socializem ne sme spuščati v nevarne kompromise.)

Veliki nemiri v Lizboni.

Lizbona, 28. nov. Vsled izгона dveh Kitajcev-zdravnikov, ki sta hotela zdraviti oči, je bila velika protestna manifestacija. Med demonstranti in vojaštvom se je vnel hud spopad: padali so streli in na trgu Doma Pedra je bila zažgana bomba. Mnogo ljudi je ubitih, več težko ranjenih.

Prijet vlomilec.

Dunaj, 28. nov. Policija je prišla pekovskega pomočnika Franca Scholza, ki je izvršil 1906 velik vrom v gradu parmskega vojvoda v Steinfeldu. Tudi njegov pomočnik, zlatarski delavec Stangl je aretiran, pri katerem so našli vse polno drageocenosti, med drugimi tudi zlatino, pobrano 1906 iz graške kapele usmiljenih bratov.

Velikanska eksplozija.

New-York, 28. nov. Brezžična brzovajka s parnika „Prinz Joachim“ javlja, da se je razleto pločevinata posoda za eksplozivnimi snovmi in na kose raztrgala devet mož Hamburgsko-ameriška črta, kateri pripada omenjeni parnik nima o katastrofi še nobenega obvestila.

Revolucija na Kitajskem.

Obstreljavanje Nankinga.

London, 27. nov. Revolucionarji so pričeli včeraj ob pol 8. bombardirati Nanking.

Japonska ojačenja.

Tokio, 27. nov. Vsled sklepa diplomatskih zastopnikov v Pekingju je sklenila japonska vlada, da pošlje na Kitajsko potrebno množino vojaštva.

Revolucionarni uspeh.

London, 28. nov. Iz Pekinga poročajo: Blizu Mingovih grobov je porazilo 1500 rebelov 5000 cesarskih vojakov. Uporniki nameravajo poslati vojne ladje, ki so se jim pridružile, v Kanton, da izkrcajo za Peking določene čete. V Tientsinu so razposlali uporniki trgovcem okrožnico, kjer prete vsakemu z bojkotom, ako bo podpiral Mandžure.

— **Elektrokinematograf „Ideal“.** Spored v torek 28. sredo 29. in četrtek 30. novembra: Popoldanski spored: „Strah pred črno roko.“ (Komično.) „Angleške posesti.“ (Krasen naravn posnetek v barvah.) „Dva dobra psa čuvaja.“ (Zelo komično.) „Ribarica.“ (Zanimiva drama.) „Doživljaj rokoborea.“ (Jako komično.) Večerni spored: 1000 metrov dolg film Aste Nielsenove „Goreča tagujenja“. (Gledališka drama z nenadomestljivo umetnico Asto Nielsenovo.) Jako prikupljiva igra!

Za tiskovni sklad „Zarje“. Trst, International 1 K 60 v.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Preklic.

Podpisani sem obdolžil hčerko gospoda Sünerja, da je jemala na moje knjižice v rudniškem konzumu na moj račun sladkor, ker se pa je izkazalo, da to ni resnica, obžalujem obdolžitev in jo lojalno preključim.

Mohor Plahuta
rudar v Trbovljah.

Največje podjetje konfekc. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5
katera ima že začetkom sezije
nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode od K 8.— naprej.
.. 2000 .. najfinjših površnikov, športnih in zimskih sukenj od K 16.— naprej.
.. 3000 .. pelerin od K 4.— naprej.
.. 2000 .. posamezn. flae in telovnikov od K 4.— naprej.
.. 3000 .. oblek za dečke in otroke od K 4.— naprej.
.. 15000 .. najmodernejše konfekcije za dame in deklice, jope in dolge paletot za dame od K 8.— naprej, krila in bluže od K 2.— naprej.

Solidna postrežba!

Priznane nizke cene!

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico

Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo

vabi tem potom svoje člane na redna članska zborovanja, ki se bodo vršila:

25. nov ob 8. zvečer na Jesenicah pri Peklarju.

26. nov. dop. ob 10. na Savi pri Jelenu.

27. zvečer ob 8 v Ljubljani za trnovsko-krakovsko okrožje pri Krakovčanu.

28. nov. zvečer ob 8. v Ljubljani za vodmatski okraj pri Pavškju.

30. nov. zvečer ob 8. v Ljubljani za koldvorski okraj pri Kovčju v Kolodvorski ulici. št. 27.

1. dec. zvečer ob 8. v Spodnji Šiški pri Anžoku.

2. dec. zvečer ob 8. na Glincah v gostilni pri Traunu.

3. dec. popoldne ob 3. v Tržiščju na Gorenjskem pri Pelarju.

Dnevni red vseh zborovanj:

1. Poročilo o delovanju konzumnega društva, predložitev letnih računov.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1911.

Nadzorstvo „konzumnega društva za Ljubljano in okolico“.

Josip Udovč, l. r. predsednik.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovenski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovenska zavarovalnica z vseskozi slovensko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogrumni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719.—, Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.661.—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaz, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo,
Kušar,
Podboj,
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sešark, Šelenburgova ulica.
Suhadolc Anton, Zelena jama 50.

Dolenc, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Breg
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška.
Likar, Glinca.
Jezeršek, Zaloška cesta.